ចងក្រងទុកបទពិសោធន៍ជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍អាមេរិកាំង

ប្រវត្តិដើម

សន្ទុះនៃការបង្កើតបណ្ណសារដ្ឋាន មានប្រភពពីសហគមន៍ជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍អាមេរិកាំង។ បណ្ឌិត ហ៊ាម ការដុង ដែលជាសមាជិកសហគមន៍វៀតណាមអាមេរិកាំងនៅ អូរេង់ខោនធី បានឲ្យយោបល់ទៅ អ្នកផ្នែការ UCI នៅពាក់កណ្តាលទសវត្សរ៍៨០។

ដោយហេតុនេះហើយ ទើបបណ្ណាល័យ UCI បាន បង្កើតបណ្ណសារដ្ឋាននេះ នៅឆ្នាំ១៩៨៧ ក្នុងគោលបំណងកត់ត្រាទុកនូវបទពិសោធន៍របស់ជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ ដែលទើបតែមកដល់នៅអូរេង់ខោនធី។ ឯកសារដែលយើងមានមុនដំបូងបានមកពីសប្បុរសជនទូទាំងរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា សហរដ្ឋអាមេរិក និងពីបរទេស។ ឯកសារជំនាន់ដើមកត់ត្រាពីបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់សប្បុរសជន ដែលជាជនភៀសខ្លួន និងផ្តល់នូវសារតារស្តីពីវប្បធម៌ និង មាតុភូមិរបស់គេ។ ឯកសារខ្លះទៀតបានមកពីអ្នកធ្វើការជាមួយជនភៀសខ្លួន និងពីអតីតយុទ្ធជនអាមេរិកាំង។

ដោយសារតែបណ្ណសារដ្ឋានបានរីកចម្រើន យើងក៏បានប្រមូលទុកនូវឯកសារដែលទាក់ទងនឹងជនជាតិអាមេរិកាំងដែលមានដើមកំណើតពីអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍នៅទូទាំងសហរដ្ឋអាមេរិក រួមទាំងក្រុមជនជាតិតូចៗដូចជា ថាមតៃដាម (Tai Dam) ខ្មុ (Kmhmu) អ៊ីវមៀន (Iu Mien) និងឡាហ៊ូ (Lahu)។ យើងនៅតែ ផ្តោតអារម្មណ៍ទៅ ជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍អាមេរិកាំងនៅអូរេង់ខោនធី និងរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា។ គោលបំណងរបស់ បណ្ណសារដ្ឋានគឺថែរក្សានិងកត់ត្រាទុក នូវសង្គម វប្បធម៌ សាសនា នយោបាយ និងជីវិតសេដ្ឋកិច្ច របស់ជនជាតិអាមេរិកាំងដែលមានដើមកំណើតជាជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ ដោយចាប់ផ្តើមពីការភៀសខ្លួនពី អាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍នៅឆ្នាំ១៩៧៥ និងបន្តទៅអនាគតនៅពេលដែលសហគមន៍របស់គេចម្រើនលូតលាស់។

មូលនិធិជាតិសម្រាប់មនុស្សធម៌ និងបណ្ណាល័យរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ាបានឧបត្ថមជាថវិកាដល់ បណ្ណសារដ្ឋាន ដែលជាកិត្តិយស និងការទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់នៃបណ្ណសារដ្ឋាន។

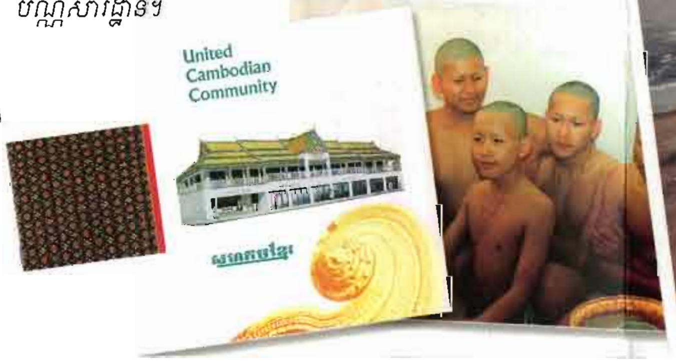

របៀបដែលលោកអ្នកអាចជួយបណ្ណសារដ្ឋាន

បណ្ណសារដ្ឋានកំពុងតែមមាញឹកក្នុងការស្វែងរកអំណោយជាវត្ថុ ដែលអាចបង្គ្រប់កង្វះខាត និងធ្វើឲ្យកាន់តែសំបូរដល់បណ្ណសារដ្ឋាន ជាពិសេសឯកសារដែលកត់ត្រាពីសកម្មភាពបុគ្គល អង្គការនានា ពាណិជ្ជកម្មនិងព្រឹត្តិការណ៍ក្នុងសហគមន៍ជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍អាមេរិកាំង។ សូមមេត្តាទាក់ទងយើងខ្ញុំបើលោកអ្នកមានវត្ថុដែលលោកអ្នកចង់ធ្វើជាអំណោយ ឬអនុញ្ញាតឲ្យយើងខ្ញុំថតចម្លង។

For more information please contact:

Orange County & Southeast Asian Archive Center
(OC & SEAA)
Visit: Libraries Gateway Study Center, Room 104
Mail: UC Irvine Libraries
P.O. Box 19557
Irvine, CA 92623-9557
Email: spcoll@uci.edu
Phone: (949) 824-3947
Web: ocseaa.lib.uci.edu

សៀវភៅស្តើងនេះមានជាភាសាអង់គ្លេស ខ្មែរ ម៉ុង លាវ និងវៀតណាម។

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពដោយបណ្ណាល័យរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា ក្រោមច្បាប់ សេវ៉ាបណ្ណាល័យ និងបច្ចេកវិជ្ជា (Library Services and Technology Act)។

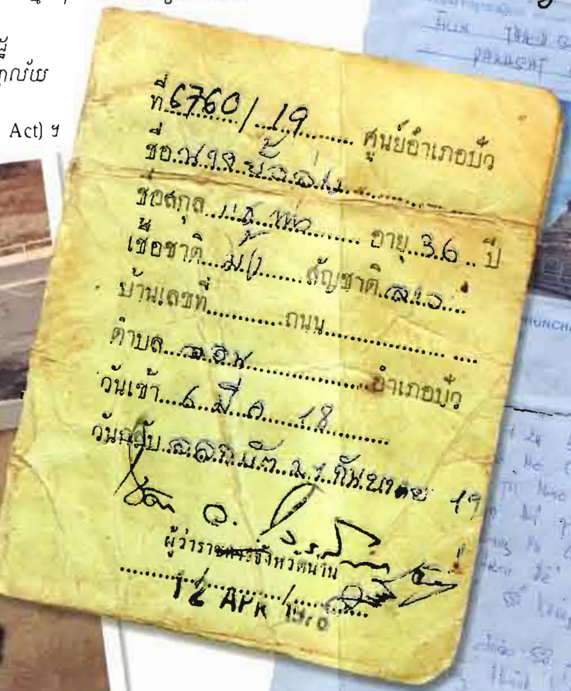

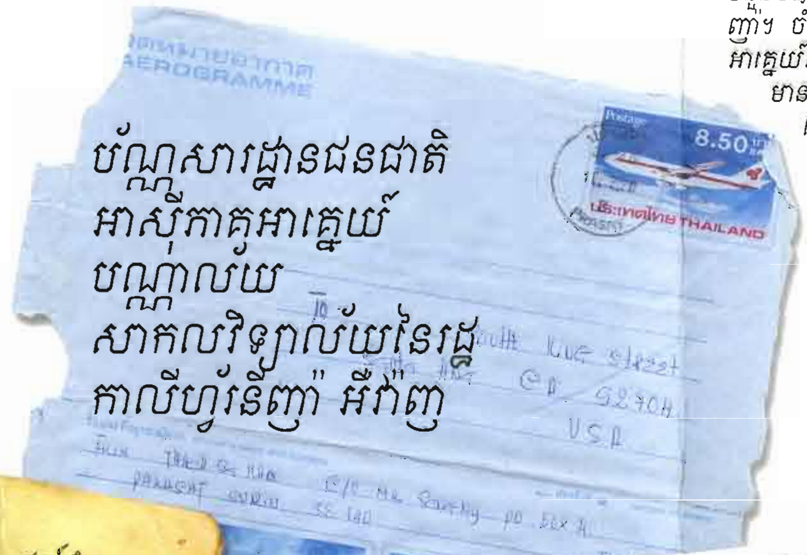

បណ្ណសារដ្ឋានជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍
បណ្ណាល័យ
សាកលវិទ្យាល័យនៃរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា អឺវ៉ាញ

គោលបំណងរបស់យើង

បណ្ណសារដ្ឋាននៃជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ របស់បណ្ណាល័យសាកលវិទ្យាល័យ នៃរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា អឺវ៉ាញ មានគោលបំណង ចងក្រងទុកនូវឯកសារជនភៀសខ្លួន និងជនអន្តោប្រវេសន៍ ពីឥណ្ឌូចិន ដែលមានប្រទេសកម្ពុជា លាវ និងវៀតណាម ដែលបានមកតាំងទីលំនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក តាំងពីពេលបញ្ចប់សង្រ្គាមនៅប្រទេសវៀតណាម ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥។ តាមជំរឿននៃសហរដ្ឋអាមេរិកឆ្នាំ២០០០ មានជនជាតិខ្មែរ លាវ និងវៀតណាម ចំនួន៦៣៨០០០ ដែលសព្វថ្ងៃរស់នៅក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា។ ចំនួននេះគឺជិត៤០% នៃចំនួន ជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍អាមេរិកាំងនៅសហរដ្ឋ អាមេរិក។ អូរេង់ ខោនធី មានជនជាតិវៀតណាមច្រើនជាងគេ នៅក្រៅប្រទេសវៀតណាម។ មានជនជាតិលាវច្រើនបង្គួរដែរ នៅសានឌីអេហ្គូ និងនៅសិនត្រាល់វ៉ាលៃ រួមទាំងនៅតំបន់សានហ្វ្រាំនស៊ីស្កូ។ ហើយនៅទីក្រុងឡុងប៊ិច មានជនជាតិខ្មែរ ច្រើនជាងគេ នៅក្រៅប្រទេសកម្ពុជា។ ដោយហេតុនេះ ហើយ សាកលវិទ្យាល័យ នៃរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា អឺវ៉ាញ (UCI) ដែលឋិតនៅក្នុងតំបន់ បានចងក្រងទុក និងថែរក្សា នូវបទពិសោធន៍របស់ក្រុមពលរដ្ឋអាមេរិកាំងថ្មីនេះ។

សារវត្ថុ

បណ្ណសារដ្ឋាននៃជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ មានឯកសារច្រើនយ៉ាងជាភាសាអង់គ្លេស និងភាសាជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ៗ យើងប្រមូលទុកនូវឯកសារដែលទាក់ទងនឹងបទពិសោធន៍នៃជំរៀសខ្លួន របស់ជនភៀសខ្លួនតាមទូក និងជនភៀសខ្លួនតាមផ្លូវគោក ការព្យាយាមតាំងទីលំនៅ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក និងអនាគត ការចម្រើនលូតលាស់ និងដំណើរនៅមុខ របស់សហគមន៍ជនជាតិថ្មី ព្រមទាំងវប្បធម៌និងប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសខ្មែរ លាវ និងវៀតណាម ដោយហេតុថាវប្បធម៌និងប្រវត្តិសាស្ត្រឆ្លុះបញ្ចាំងពីឫសដើមនៃវប្បធម៌របស់ជនភៀសខ្លួនៗ

សារវត្ថុនៅ បណ្ណសារដ្ឋានរួមមាន៖

- សិល្បៈ (គំនូរ)
- វត្ថុបុរាណ
- អត្ថបទពីទស្សនាវដ្តី និងទិនានុប្បវត្តិ
- សៀវភៅ
- សៀវភៅរាយឈ្មោះនិងទីលំនៅពាណិជ្ជកម្ម
- ការសរសេរទាក់ទងគ្នា
- បរមាធិប្បាយ និង និក្ខេបបទ
- ឯកសារសម្រាប់មួយវេលា (ខិត្តប័ណ្ណ សៀវភៅស្តើង កម្មវិធីៗលៗ)
- ភាពយន្ត វីដេអូ និង កាសែតសម្លេង
- ឯកសាររដ្ឋ
- ទស្សនាវដ្តី និងទិនានុប្បវត្តិ
- លិខិតពត៌មាន
- អត្ថបទដែលកាត់ពីសារពត៌មាន
- ឯកសាររបស់អង្គការ
- លិខិតខ្សែៗ
- រឿងនិទាន និងឯកសារផ្ទាល់ខ្លួន
- រូបថត
- ប័ណ្ណប្រកាស
- ឯកសារណែនាំជនភៀសខ្លួន
- របាយការណ៍
- ការស្ទង់មតិ

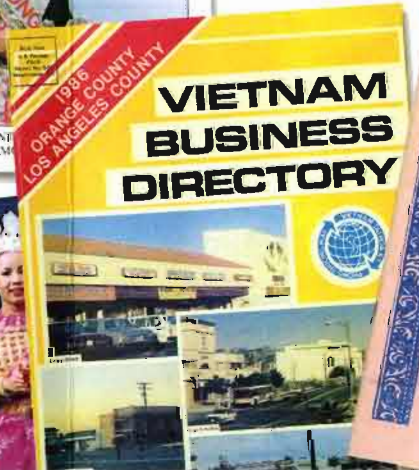

បណ្ណសារដ្ឋានមាន សារវត្ថុដ៏កម្ររកបានសម្រាប់អ្នកស្រាវជ្រាវ។ ឧទាហរណ៍ខ្លះៗ៖

ឯកសារ Mitchell I. Bonner ឆ្នាំ 1975-1990s.
ឯកសារជាអក្សរនិងរូបថតដែលភាគច្រើនកត់ត្រានូវជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍អាមេរិកាំងនៅតំបន់ឆកសានហ្វ្រានស៊ីស្កូ ជាពិសេសជនជាតិលាវអាមេរិកាំងៗ

ឯកសារ KimHà ឆ្នាំ 1983-1997.
ឯកសារមិនទាន់បោះពុម្ពរបស់ Kim Ha និទានពីការភៀសខ្លួនរបស់គ្រួសារនាង តាមផ្លូវគោកពីវៀតណាមទៅ ជំរំជនភៀសខ្លួននៅប្រទេសថៃៗ

ឯកសារ Brigitte Marshall ឆ្នាំ 1980s-1990s
ឯកសារបោះពុម្ព និងឯកសារជាសម្លេងនិងរូបភាពដែលកត់ត្រាពីជនភៀសខ្លួន (ជាពិសេសជនជាតិម៉ុង) នៅក្នុងជំរំនៅប្រទេសថៃ និងការមកតាំងទីលំនៅនៅរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា ជាពិសេសនៅតំបន់សិនត្រាល់វ៉ាលៃៗ

Southeast Asian Resource Action Center (SEARAC) Records, 1975-1996. បញ្ជីរបស់ មជ្ឈមណ្ឌលសកម្មភាពធនធាននៃជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍ដ៏ធំនេះ ដែលមានទីតាំងនៅរដ្ឋធានីវ៉ាស៊ីនតោនៗ មជ្ឈមណ្ឌលនេះមានកំណើតក្នុងគោលបំណងជួយដល់ការមកតាំងទីលំនៅនៃជនភៀសខ្លួនទូទាំងប្រទេសៗ

យើងស្វាគមន៍ភ្ញៀវទាំងអស់

អ្នកប្រើប្រាស់ បណ្ណសារដ្ឋាននៃជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍រួមមាន និស្សិតមហាវិទ្យាល័យនិងសាស្ត្រាចារ្យគ្រូបង្រៀន និងសិស្សានុសិស្ស សកម្មជនក្នុងសហគមន៍ អ្នកសារពត៌មាន និងក្រុមមេធាវីៗ ការប្រើប្រាស់បណ្ណ សារដ្ឋាន មិនត្រូវការប័ណ្ណសំគាល់ខ្លួន ឬការអនុញ្ញាតទេ ក៏ប៉ុន្តែ លោកអ្នកត្រូវមានប័ណ្ណបណ្ណាល័យ UC ទើបអាចខ្ចីឯកសារបានៗ លោកអ្នកអាចខ្ចីនូវឯកសារ(ដែលអាចឲ្យខ្ចីបាន) តាមរយៈការខ្ចីពីបណ្ណាល័យមួយទៀត (Interlibrary Loan)ៗ ឯកសារភាគច្រើនអាចថតចម្លងបានៗ

ការទាក់ទងនឹងសហគមន៍

សហគមន៍ជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍បានផ្តល់ឲ្យជាច្រើនដល់ បណ្ណសារដ្ឋានរួមមាន ចំណេះដឹង ការទាក់ទង ជំនាញការ និងអំណោយសារវត្ថុៗ ជាការតបស្នង បណ្ណសារដ្ឋានផ្តល់ជូនវិញតាមដែលអាចធ្វើបានៗ

ក្រុមទីប្រឹក្សាដែលមានសមាជិកពីសហគមន៍ និងអ្នកសិក្សា ត្រូវបាន បង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៩៧ ដើម្បីធ្វើឲ្យកិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងការទាក់ទងនឹងសហគមន៍របស់បណ្ណសារដ្ឋានមានការរីកចំរើន រក្សានូវទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធរវាងសហគមន៍ និងសាកលវិទ្យាល័យ ព្រមទាំងជាជំនួយក្នុងការប្រមូលផ្តុំឯកសារៗ

មានការជូនទស្សនា បណ្ណសារដ្ឋាន ជាញឹកញាប់ដល់សិស្សានុសិស្ស សកម្មជនក្នុងសហគមន៍ ភ្ញៀវសាកលវិទ្យាល័យ និងក្រុមដទៃទៀតៗ

យើងមានបោះពុម្ពលិខិតពត៌មានរបស់បណ្ណសារដ្ឋានដែលចេញផ្សាយបីខែម្តង ហើយដែលអាចអានបានតាមរយៈ គេហទំព័រៗ លិខិតពត៌មាននេះ ផ្ញើទៅដល់មនុស្ស និងអង្គការនានានៅទូទាំងប្រទេស ចំនួន៥០០ច្បាប់ៗ

គេហទំព័ររបស់បណ្ណសារដ្ឋានគឺ sea.lib.uci.edu ដែលមានទាក់ទង ទៅនឹងគេហទំព័រស្រដៀងគ្នាដទៃជា ច្រើនទៀត អត្ថបទផ្សេងៗនៅក្នុងលិខិតពត៌មាន ការតាំង ពិព័ណ៌ដែលមានចំណងជើងថា «ចងក្រងទុកបទពិសោធន៍ជនភៀសខ្លួនជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍» ឧទាហរណ៍ស្តីពី Hmong *paj ntaub* ព្រមទាំង អត្ថបទគន្ថនិទ្ទេស (topical bibliographies)ៗ

អត្ថបទបោះពុម្ពដោយបណ្ណសារដ្ឋានជនជាតិអាស៊ីភាគអាគ្នេយ៍

Archibold, Randal C. (1997, January 26). Preserving pieces of refugee experience. *Los Angeles Times*, pp. A1, A20.

Bà Anne Frank - Đại Học UCI giới thiệu thư viện - Văn Khố Đông Nam Á. (1999, April-May). *Văn Hóa* 44, A47-48.

Fujita Rony, Dorothy, & Frank, Anne. (2003). Archiving histories: The Southeast Asian Archive at University of California, Irvine. *Amerasia Journal* 29(1).